

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 7. novembra 1914.

Št. 55.

Carinska skupnost z Nemčijo.

Mariborska »Straža« je objavila dne 2. novembra sledeč pomemben članek, ki ga z ozirom na njegovo važnost in ker je cenzuriran, docela ponatiskujemo:

»Tempora mutantur. Časi se menjajo, mi z njimi. Ko je prišel čas, da se obnovi nagodba z Ogrsko, vstal je voditelj avstrijskih agrarcev Alfred Simič vitez Hohenblum ter z besedo in tiskom agitiral za gospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske. Večine ni našel, nagodba se je obnovila. Sedaj stojimo pred pripravami za obnovitev nagodbe z Ogrsko in trgovinskih pogodb z najvažnejšimi evropskimi državami. In vstal je predsednik avstrijske poslanske zbornice dr. Sylvester ter izdal novo geslo: Carinska skupnost z Nemčijo!

Vitez Hohenblum je imel gospodarske razloge za svoj nastop, dr. Sylvester vodijo politični nagibi. To stoji! Gotovo govori tok sedanjega časa za to, da se ustvarjajo velike gospodarsko-politične enote. Toda pri tem se vendar morajo upoštevati tudi državno-politični momenti. Marsikateri avstrijski agrarec ni bil za gospodarsko ločitev Avstrije od Ogrske, ker je smatral tako ločitev za prvi korak do politične in armadne ločitve, za razcepitev avstro-ogrske države do personalne unije (skupna le vladarska hiša) in uničenje Avstro-Ogrske kot velesile. Tudi naša vseslovenska ljudska stranka je nagodbo presojala s tega višjega vidika in glasovala za njo!

Sedaj govori in piše dr. Sylvester za carinsko unijo z Nemčijo. Slovensko časopisje še do danes o tem Sylvestrovem početju ni izreklo svoje sodbe. Češko časopisje je predlog Sylvestrov unisono odklonilo. Tudi nam Slovincem je treba v tem oziru jasnega pogleda, da se bo pri končnem presojanju Sylvestrovih načrtov lahko računilo tudi z našim mnenjem, z mnenjem naroda, ki vsled svojega sosodstva na morje in Balkan pride gotovo tudi v tako važnem vprašanju v poštev.

Recimo, carinska unija z Nemčijo je postala že dejstvo, Avstrija in Nemčija sta eno gospodarsko ozemlje. Sklepati je treba z državami, ki tvorijo zase eno gospodarsko ozemlje, trgovinske pogodbe. Kdo jih bo sklepal? Nemčija in Avstrija sta ustavni državi, v katerih se ljudstvo skupno z vladarjem udeležuje postavodajalstva. Vsled tega bi bilo treba za sklepanje trgovinskih pogodb skupnega postavodajalnega torišča, imenujmo ga avstrijsko-nemški državni zbor.

In sedaj zamislimo razvoj, ki bi nastal vsled carinske skupnosti z Nemčijo v ustavnem življenju, še za en korak dalje. Kdo naj potrdi od avstrijsko-nemškega državnega zbora sklenjeno trgovinsko postavo? Ali avstrijski cesar? Ali nemški cesar? Da ustava ne more obema vladarjema za vse slučaje ustvariti enake pravice, je jasno. Vsak avstrijski domoljub, ki ni veleizdajalec, mora reči, da mora imeti avstrijski cesar najvišjo pravico potrjevanja. Potem pa mu je podrejen nemški cesar. Ali bo Nemčija to hotela? Ne! Torej bi bilo samo nasprotno izpeljivo!

Misel, da se ustvari skupna carinska zveza z Nemčijo, je torej za veličanstvo Habsburžanov in za neomejeno samostojnost avstro-ogrske države nevarna, žaljiva,

naravnost veleizdajalska. In kakor smo mi Slovenci bili proti gospodarski ločitvi Avstrije in Ogrske, predvsem da ohranimo našo državo kot velesilo in si obdržimo mogočno armado, ravno tako bomo ne samo z besedo, ampak tudi z zadnjo kapljo krvi, ako bi bilo treba, branili nedotaknjene najvišje vladarske pravice Habsburžanov, s katerimi nas veže skoro tisočletna zgodovina kakor otroke na svoje očete, branili tudi popolno in nedotaknjeno neodvisnost naše Avstrije, za katero se naši mladeniči in možje borijo sedaj kakor vselej na bojiščih z junaško požrtvovalnostjo. Kot pametni in razsodni ljudje cenimo in spoštujemo sedaj Nemčijo kot zaveznika v velikanski svetovni borbi, ni nas prevzel narodni šovinizem, da bi izgubili jasen pogled in trezno sodbo, toda nad vse nam je neodvisna Avstrija, nad vse so nam neomejene vladarske pravice Habsburžanov.

V svesti si smo, da smo govorili v imenu vsega državi in cesarju zvestega slovenskega in hrvatskega ljudstva.«
Podpišemo!

Z bojišč.

Ugodni položaj na bojiščih.

S severa in juga prihajajo ugodna poročila. V srednji Galiciji so naše čete z velikim junaštvom na celi črti odbile napade sovražnika in ga zapodile iz utrjenih postojank. Ob spodnjem Sanu so poizkusili Rusi pri Rozvadovu prodirati, ko so bili njihovi napadi južno od Nizka v dveh dneh zaporedoma brezuspešni. Vsi ruski napadi so bili odbiti.

Ob srednjem Sanu do kraja pri Przemyslu držijo naše čete svoje utrjene postojanke. Dalje južno med Starim Samborjem in Turkose je vsoboto napad močnega ruskega armadnega oddelka ponesrečil. Dve infanterijski diviziji in ena strelska brigada so bile potisnjene nazaj in so se morale umakniti do višin zahodno od Borislava. Naše čete so uspeh takoj izrabile in so napadle nasprotnika v njegovih vzadi od dosedanje obrambne črte narejenih novih postojankah.

Naše pridne čete so občudovanja vredne. Le tisti, ki pozna rusko taktiko, da napravljajo dve ali več obrambnih črt zaporedoma, in jo zna ceniti, bo mogel junaštvo, vztrajnost in dobro voljo naših vojakov tako soditi, kakor zaslužijo. Kaj takega nobena druga armada ni zmožna. (»Tagespost«.)

Na jugu srbska moč pojema. Srbska armada nima več prvotne discipline, srbski vojaki, gnani od lakote in obupa, mečejo v stran orožje in se udajajo.

Ko so bili Srbi in Črnogorci na Romanji planini tepeni, so se umikali. Izgubili so drugo bitko, ko so hoteli obdržati cesto Mokro-Rogatica, in končno so bili poraženi na Jagodini planini ter potisnjeni nazaj čez Drino.

V kotu med Drino in Savo je tudi začela prodirati naša armada in zasedla vso tamošnjo pokrajino Mačvo. Naši so zavzeli zopet v naskoku Šabac.

Naša ofenziva.

Dunaj, 2. novembra. Uradno se poroča: Naša ofenziva skozi Mačvo napreduje zmagovito.

Iz svojih postojank pregnan, se sovražnik dosedaj ni dosti ustavljal. Le na severni strani Šabca je bilo treba močno utrjene postojanke zavzeti z naskokom. Šabac sam je bil danes ponoči zavzet z naskokom. Naše skozi Mačvo korakajoče kolone so že prekoračile železniško progo Šabac-Lješnica. Kavalerija je tudi nekaj sovražnikov ujela.

Naše balkanske čete morajo obžalovati bridko izgubo. Vojni pilot (letalec) nadporočnik Sanchez je bil od sovražne krogle, ki je ranila tudi njegovega opazovalca, hudo ranjen. Kljub strašnim bolečinam je vrli pilot še z zadnjimi močmi obrnil svoje letalo na kakih 70 kilometrov oddaljeno letališče in je tam gladko pristal. Nadporočnik Sanchez je včeraj umrl za dobljenimi ranami. Pred svojo smrtjo je dobil še od cesarja brzojavno mu podeljeni vojaški zaslužni križec.

Potiorek, feldcajgmojster.

Velike ruske izgube ob Sanu in južno od Starega Samborja.

Dunaj, 2. novembra. Uradno se poroča: 2. novembra opoldne: Boji na Rusko-Poljskem se nadaljujejo. V bojih ob Sanu so imeli Rusi, zlasti ob Rozvadovu, velike izgube. Tam smo ujeli 400 mož in zaplenili tri strojne puške.

Južno od Starega Samborja je bojni oddelek zajel tudi 400 Rusov. V tem ozemlju in severovzhodno od Turke je naše prodiranje zopet napredovalo.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, generalmajor.

Namen ruskega vpada na Ogrsko.

Stockholm, 30. oktobra. (Cenz.) V listu »Svenske Dagbladet« pripoveduje neki ruski častnik, da je 50.000 do 60.000 Rusov, ki so vdrli čez Karpat na Ogrsko, imelo nalog in namen, osvoboditi Srbijo. Čez Karpat so vdrli na petih mestih. Dobili da so izborne zemljevide od nekega ruskega konzorcija, ki je sklenil spomladi velik navidezen nakup gozdov. Presenetilo pa jih je, da so se avstrijsko-ogrske čete zbrale tako hitro, kajti upali so, da bodo mogli zaposlovati v severnih Karpatih znatno sovražnikovo moč. V tem pa naj bi bilo nekaj armadnih zborov vdrla v Marmaros Sziget in hitelo potem od tamkaj naravnost proti Debreczinu in dalje proti jugu in proti Srbiji. V Petrogradu da se je že razpravljalo, kako rusko ime naj bi se dalo Berlinu. Nekaj ruskih jezikovnih učenjakov da se je bavilo s tem, da so iskali ruskih imen za nemške, avstrijske in ogrske kraje. Čuli smo tudi — je dejal častnik — o spominski kolajni z rapisom: Vhod v Berlin 1914. — (»Tagespost«.)

Zvita poročila srbskega tiskovnega urada o stanju v Macedoniji.

Sofija, 29. oktobra. (Kor.) Srbski tiskovni urad je zadnjič razglasil daljšo brzojavko, kjer z željo, da bi oslabeled poročila iz Sofije, ki so javljala o brezupnem stanju v Macedoniji, kjer srbski agenti bolgarsko prebivalstvo dobesečno trpinčijo, namesto odgovora enoglasno izjavlja, da je v Novi Srbiji popolnoma mirno, da ondotno kmečko ljudstvo mirno opravlja svoje posle, da gredo srbske oblasti prebivalstvu v vsakem obziru dobrohotno na roko in da macedonski Bolgari na bojnem polju ob Drini in Savi vršijo svojo dolžnost kot srbski vojaki

na način, ki dela čast njihovi domovini, ki je Srbija.

Zadostuje opozoriti na to cinično opazko srbskega tiskovnega urada, katero pa le dementirajo od dne do dne množiča se strašna dejstva.

Splošni napad Japoncev na Tsingtau.

Berolin, 1. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Danes dopoldan je pričel splošni napad na Tsingtau, in sicer s kopnega in od morja sem.

London, 1. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša, da se je angleškim in japonskim četam pri Tsingtau pridružil oddelek indijskih vojakov.

Iz svetovne politike.

Turčija zagotavlja Italiji.

Berolin, 1. novembra. Wolffov urad poroča: Nekateri italijanski časopisi izražajo skrb, da bi se po izbruhu sovražnosti v orientu polastilo mohamedansko gibanje tudi Libije. Temu nasproti moramo konstatirati obljubo Turčije, da se bo ozirala na laške interese in vse potrebno odredila, da obvaruje Libijo pred mohamedanskim gibanjem.

Poziv kalifa na vse mohamedance.

Berolin, 2. novembra. Milanski časnik poročajo iz Carigrada, da je šejk il izlam izdal kalifov oklic na vse pristaše izlama (turške vere), v katerem poziva na brambo ogroženega kalifata.

Vojna napoved Francije Turčiji že sklenjena.

Berolin, 1. novembra. Milanska časnikarska poročila iz Bordó pravijo, da je francoska vlada že sklenila, da napove Turčiji vojno.

Moč Turčije po ruskih vesteh.

London, 31. oktobra. Kakor poroča »Evening News« iz Petrograda, ruski vojaški krogi ne smatrajo Turčije kot malopomembnega sovražnika. Čeravno ima turška armadna organizacija pogreške, more Turčija postaviti na bojišče pol milijona vojakov in razentega še 300.000 mož rezerve. Rusi da so za obrambo kavkaskih okrajev popolnoma pripravljeni.

Trojna zveza že napovedala vojsko Turčiji?

Carigrad, 2. novembra. Kakor se širi vest, so države trojne zaveze menda že napovedale Turčiji vojno.

Turške zahteve v Egiptu.

Rotterdam, 2. novembra. Po londonskih poročilih je turški poslanik izročil ultimatum kediveja, da Anglija takoj odpokliče svoje čete iz Egipta.

Turški poveljniki.

Carigrad, 2. novembra. Kakor se sliši, prevzame poveljništvo nad četami v Dardanelah in Bosporu Torguth paša. Poveljništvo nad armadami proti Rusiji prevzame menda Izzet paša in Šukri paša.

Kaj mislijo Grki?

Kolin, 2. novembra. »Kölnische Volkszeitung« poroča iz Rima: Po poročilih »Giornale d'Italia« se v Atenah bojijo, da bo turška mornarica očistila Črno morje ruskega brodovja, kar bi postalo za Bolgarijo povod, da bi začela postopati zoper Srbijo, zavarovana po rumunski nevtraliteti. Grška da čaka. Če bo Srbija napadena, ji bo prišla Grška na pomoč.

Trojni zavezi gre za nohte.

Genf, 2. novembra. Trojna zaveza se z mrzlično naglico trudi, da bi napravila novo balkansko zvezo. V Parizu delajo z vsemi močmi, da bi dosegli med Italijo in Grško o spravo in da bi dobila Bolgarija pravično odškodnino.

Bolgarska sodba o Rusiji.

Sofija, 2. novembra. K rusofilskim izjavam novega bolgarskega poslanika v Petrogradu, Madžarova, v »Novoji Vremji« piše znani liberalni politik Jokin Vladikin v »Kambani«: Madžarov je podal to izjavo, ker mu je plesalec na vrvi Sazonov zagotavljal, da Rusija uvideva, da je bukareški mirovni sklep najgorja krivica zoper Bolga-

rijo. Liberalci da vidijo samo interese Bolgarije in združenje vseh Bolgarov in bi se celo z zlodejem zvezali, da bi to dosegli. Zato bi se bojevali, če treba, tudi proti Rusiji, če bi se ta zoperstavljal združenju Bolgarov. Rusija je povzročila vojno balkanskih držav med seboj in je največja sovražnica slovanstva, ker je Poljake tlačila in se dandanes bojuje zoper Avstrijo, kjer je vsak drugi vojak Slovan. Rusija ravna kot morilka slovanstva. Petropavlovska trdnjava, Sibirija, Sahalin, ruski ogleduhi in »črni sto« napolnjujejo Jugoslovane in vse človeštvo s strahom in studom. Od ruskega vladnega zistema se obračamo s studom!

Prvi boji med Rusi in Turki.

Trapecunt, 1. novembra. (Kor. ur.) Na rusko-turški meji so se med ruskimi in turškimi četami že začeli boji.

Stališče Bolgarije.

Sofija, 31. oktobra. (Kor. urad.) »Agence Tel. Bulg.« poroča: Oficielni komunikacije se glasi: Vmešavanje Turčije v gigantski, oboroženi konflikt, ki bo povzročil pri vseh vojskujočih se državah novo orientacijo, se v vladnih krogih ne smatra kot tak, da bi Radoslavovo ministrstvo pripravilo do tega, da bi se odpovedalo vodilni misli, kateri je do sedaj sledilo vestno, to se pravi, da bi se odreklo strogi nevtralnosti in pačuječemu in pazljivemu pričakovanju dogodkov, ki bi se morda tudi samo približno dotikali bolgarskih interesov.

Rusija išče pomoči.

»Novoje Vremja« apelira na balkanske narode in jih vprašuje, ali bodo pozabili slovansko preteklost. Dvojna igra je v bodoče nemogoča. Kdor ni z Rusijo, je proti Rusiji. Poizkus, sporazumeti se s sovražniki Rusije, je izdajstvo. Tudi Italija se mora odločiti med Turčijo in Rusijo.

Iz Sofije poročajo kodanjski listi: Bolgarska vlada je odredila, da se ustavi vsa plovba iz bolgarskih pristanišč. Drugi poziv vojske je bil odpoklican.

Kakšni »Slovani« so Rusi v resnici.

»Goniec Czenstochowski« poroča: Novoimenovani ravnatelj pred kratkim podžavljene železniške proge Varšava—Dunaj, inženjer Malevinski, je ukazal, da se morajo odstraniti vsi poljski informacijski napisi.

Izgnani Nemci in Avstrijci iz Honkonga.

Peking, 30. oktobra. (Kor. urad.) Oblasti v Honkongu in v drugih angleških posestih na Kitajskem, so odredile izgnanje vseh nemških in avstrijskih podanikov iz angleških pokrajin. Izvzeti so samo oni, ki jih bodo aretirali. Ta odredba stopi v veljavo dne 1. novembra.

V Turčiji prevzela Italija varstvo nad ruskimi državljani.

Carigrad, 30. oktobra. (Kor. urad.) Danes zvečer je razobesil ruski konzulat italijansko zastavo v znamenje, da je Italija prevzela varstvo ruskih državljanov.

Rim, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« javlja iz Petrograda: Vsled pričetih sovražnosti od strani Turčije proti Rusiji je ruska vlada naročila ruskim konzulom, da naj zapuste turško ozemlje in izroče varstvo nad ruskimi državljani zastopnikom Italije.

Italijansko poslaništvo se je naprosilo, da naj sporoči Turčiji, da bo postopala Rusija s turškimi podaniki na Ruskem ravno tako, kakor Turčija z ruskimi podaniki.

Italija.

Italijansko ministrstvo odstopi.

Rim, 31. oktobra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« poroča: Zavoljo demisije zakladnega ministra Rubinija je kabinet sklenil, da odstopi. Ministrski predsednik Salandra je izročil popoldne demisijo ministrstva kralju, ki si je pridržal odločitev.

Nesporazum v italijanskem kabinetu.

Rim, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Giornale d'Italia« piše: Govori se o nesporazumu finančnega ministra Rubinija z ostalimi člani kabineta o vojaško-finančnem vprašanju, posebno glede postopanja, kakor

je bilo določeno za potrebne finančne potrebe, da se pokrijejo stroški za armado.

List izraža nado, da bo veliki patriotizem Rubinija premagal vse ovire.

Rim, 30. oktobra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« dementira kategorično vse vesti o nesporazumu med finančnim ministrom in vojnim ministrom glede vojaških zahtev. Oba ministra sta se brez težave sporazumela.

Rim, 1. novembra. (Kor. urad.) »Giornale d'Italia« piše: Zakladni minister Rubini je hotel v imenu kabineta zahtevati v zbornici nove davke v višini 200 do 300 milijonov lir v svrhu kritja vojaških izdatkov. Ministrski predsednik Salandra in drugi člani kabineta so bili mnenja, da sedanjí trenutek ni ugoden. Ker važna portfelja za zaklad in zunanje zadeve nista zasedena, je ministrstvo sklenilo, da odstopi. Kralj se bo posvetoval z zborničnim predsednikom in drugimi osebami. Po imenovanem listu bo sestava novega kabineta poverjena ministrskemu predsedniku Salandri.

Pismo ministrskega predsednika na grško-katoliške škofo.

Budimpešta, 30. oktobra.

Ogrski brzojavni korespondenčni urad poroča:

Ministrski predsednik grof Tisza je naslovil na grško-katoliške škofo v Prešovu in Munkču (na severnem Ogrskem) to-le pismo:

»Prevzvišeni! Povrnivši se s potovanja po severnem Ogrskem, smatram za svojo prijetno dolžnost, kot nauk, ki sem ga dobil na tem potovanju, da konstatiram, da je vsa grško-katoliška duhovščina iz tistih krajev, kamor so udrli Rusi, pokazala brez izjeme vzorno patriotično mišljenje. Jaz nikdar nisem verjel obdolžitvam, ki so bile tupatam slišati, da bi bili nekateri člani duhovščine grško-katoliške vere rusofilni; zato mi je v posebno zadoščenje, če konstatiram, da se je patriotizem te duhovščine v ravnokar prestalni krizi brez omahovanja izkazal. To dokazuje tudi postopanje ruskih čet, ki so smatrale duhovščino kot sovražnika, ki je napoti njihovim stremljenjem. Po teh dogodkih nima nihče več pravice, dvomiti o patriotizmu te duhovščine, in vse ogrsko javno mnenje mora dati za tupatam nastala, patriotično dušo te duhovščine hudo žaleča krivična sumničenja zadoščenje. Žal da so se ta sumničenja pokazala tudi v posameznih konkretnih dejanjih. Posamezni vojaški in policijski organi so zoper več duhovnikov uvedli preiskavo, ker so verjeli lahkomiselnim prigovarjanjem nesramnih obrekovalcev. Četudi teh slučajev ni bilo veliko in čeravno je vojna nevarnost nekaka olajševalna okolščina, ki sili vsakega državljana, da razprostre nad marsikatero neprijetnostjo, marsikaterim trpljenjem in marsikatero krivico plašč pozabljivosti, vendar te dogodke globoko obžalujem in prosim Vašo prevzvišenost, da sporočite dotičnim moje obžalovanje in moje sožalje za prestale krivice in jih obenem obvestite, da sem v znanih mi slučajih vse storil, kar je bilo v mojem postavnem delokrogu mogoče, da se odstrani krivica, in da sem v slučajih utemeljenih pritožb pripravljen, postopati zoper tiste, ki jih zadene katerakoli odgovornost za kake zamude ali napake. Obenem izražam trdno upanje, da bo grško-katoliška duhovščina, zvesta svojim blagim sporočilom, krepko podpirala vlado in družbo v akciji za povzdigo gmotne, kulturne in moralne povzdige rusinskega naroda.

Dogodki iz vojne.

Slovenski vojaki na bojiščih v Belgiji in Franciji.

»Slovenski Narod« poroča: Kakor je znano, je dala Avstro-Ogrska več svojih motornih baterij na razpolago svoji zaveznici Nemčiji. Te baterije vporablja sedaj Nemčija na zapadnem bojišču. Pri teh baterijah službujejo tudi slovenski vojaki. Kakor povsod, boré se Slovenci tudi tu hrabro in neustrašeno, kar dokazujejo visoka odlikovanja, katera jim je podelil v priznanje

njihovega junaštva sam nemški cesar. Slovenci vojaki so se udeležili s svojo motorno baterijo tudi obleganja belgijske trdnjave Antwerpna. Eden izmed teh, bivši načelnik Sokola v Kostanjevici, M. Ozwald, je poslal iz Antwerpna pismo, datirano z dne 14. oktobra. V tem pismu piše med drugim:

»Prenotovali smo velik del Avstrije, Bavarsko in Luksenburško. Prišli smo v Belgijo in v Francijo, kjer smo prvič posegli v boj s svojimi motorskimi baterijami. Iz Francije smo se zopet vrnili v Belgijo, da sodelujemo pri obleganju trdnjave Antwerpen. Tudi to trdnjavo smo zavzeli, kakor prej v Namur in Maubenge (Mobež). Do sedaj smo bili neprestano v boju, brez vsakega počitka. Danes je odmor, dobili smo en dan oddihljaja. Kakšen užitek! Sedaj imamo vsaj ležišče, da spimo pod streho, četudi na trdih tleh.

Prej smo prenočevali tedne, mesece zunaj na prostem, neglede na to, ali je bilo lepo vreme ali pa dež in vihar. Zdeli smo noč in dan v svojih postojankah, granate in šrapneli pa so padali nad glavami kot toča. Bilo je strašno. Najstrašnejše pa je bilo pred Mobežem (Maubeuge). Nikdar, dokler živim, ne pozabim na one grozne noči, ki smo jih prebili tukaj. Pravijo, da smo bili izdani, kaj je na stvari, ne vem, vem pa, da je bila naša osveta strašna. Mesto s 16.000 prebivalci smo razstrelili v prah in pepel, niti opeka ni ostala na opeki . . .

Danes smo tu v Antwerpnu. Pripravljamo se na nove napore, na nove boje, ker konca še ne bo skoro.

Pravkar smo dobili poročilo, da je kralj belgijski Albert ranjen in da je pobegnil. Revez, zadostil je svoji dolžnosti napram domovini, a sedaj je moral bežati in izgubil je vse, vse. Revnejši je sedaj kakor zadnji berač. Nehote se spominjam na »ubežnega kralja«, pesem, ki smo se je učili v šoli . . . V mojem oddelku sta tudi dva Novomeščana: Bučar, ki igra gosli v salonskem orkestru in črnomaljski učitelj Mikolič, sin novomeškega krojača. Ubožca, oba sta ranjena v nogo . . .

Vse bi bilo dobro, samo v skrbeh sem radi svoje doma. Osemnajstletni najstarejši moj brat je šel prostovoljno k vojakom in se morda že bori na severu proti Rusom, mlajši brat in sestra pa sta oba bolna. Edino to me tolaži, da dobiva mati zame državno podporo po 1 krono na dan, da moji ljudje vsaj od glada ne bodo umrli. Ne, ne bodo, vsaj dokler bom jaz živ! Pravkar sem jim poslal domov 10 mark ali 12 kron, vse, kar sem si mogel tu na bojišču prihraniti. In ne obupavam, notranji glas mi pravi, da se bo vse preokrenilo na bolje.«

Ponočni boj pri Verdunu.

Neki v boju pri Verdunu težko ranjeni oficir je poslal svojemu bratu sledeče pismo: Na nekem gozdnatem griču nasproti nam se je nahajala sovražna artiljerijska pozicija, ki ni mogla uničiti naših topov. Mi smo sovražne topove čisto lahko razločevali s hribovitega pobočja. Toda naši višji poveljniki so nas poučili, da so to le dozdevne pozicije; sovražna artiljerija, ki je obstreljevala naše čete žalibog z velikim učinkom, se je namreč nahajala na nasprotni strani hriba. Naša divizija naj bi jo napadla z naskokom. Uspeh je bil mogoč le, če se nam posreči priti deloma neopaženo do topov. Radi tega je bil napad določen za ponoči. Nihče ni smel streljati pri prodiranju. Bajonet je bil edino orožje, ki smo se ga smeli posluževati. Ukaz se nam je zdel tak, da smo povzili vse prihranjene delikate. Razdelil sem svojo klobaso med tri tovariše. Nato sem spisal pismo na stariše in ga dal nekemu dečku.

Proti večeru smo se pripravili na pohod, in sicer ob hudem deževju. Korakali smo par ur, nakar je prišel ukaz: vsi oficirji raz konje. Nahajali smo se pred sovražno artiljerijo. Tu se je tudi stotnija ločila od bataljona in šla po neki ozki poljski poti. Vodil sem prvo črto. Prišli smo do širokega potoka. Med tem, ko sem skušal po karti dognati tok potoka, mi je eden mojih vojakov rekel: »To vendar nič ne pomaga, g. poročnik, moramo pač preko!« Trije vojaki so skočili s prtljago v potok in izgubili za vedno. Nismo jih mogli rešiti. Morali smo čbiti potok po dolgih ovinkih, nakar smo prišli v neko vas. Vse je mirno. Toda

eden izmed domačinov je najbrže obvestil sovražnika po podzemski brzovjavni napeljavi o našem prodiranju. Komaj smo prišli do zadnje hiše, že je padel med naše vrste šrapnel in kmalu so mu sledili drugi. Kompanija se je razkropila in vsak je iskal kritja. Zažvižgale so piščalke četovodij in razvrstili smo se v novo črto. Prišli smo do točke, kamor nam je bilo ukazano. Kar pade na tamošnji skedenj granata in skedenj je bil takoj v ognju. Kmalu je bilo svetlo, kakor ob belem dnevu. Seveda nas je pričel sovražnik takoj obsipati s šrapneli in smo imeli težke izgube. Tudi mene je zadel šrapnelni drobec. Poskusil sem, če morem še premikati samokres, ki sem ga imel s seboj. Šlo je, kajti miške niso bile ranjene.

Strašen občutek je bil, ker smo morali prodirati pod ognjem sovražnika, ki ga nismo videli in mu nismo mogli prizadeti niti najmanjše izgube. Končno smo prišli v nek gozd, odkoder smo mogli kmalu prodirati nemoteno. 200 metrov od gozda smo zapazili žarke reflektorja. Vrgli smo se na tla, toda reflektor nas je že pogodil. Takoj so pričeli padati na nas šrapneli, pomešani sedaj z ognjem strojnih pušk. Trije šrapnelni drobcji so me kar hkrati zadeli v hrbet in desna roka mi je bila kakor mrtva. Pljuča so ranjena, sem si mislil takoj. Padel sem na tla, a imel sem še toliko moči, da sem izstrelil z levo roko par krogel iz samokresa, nakar sem obležal nezavesten. Ko sem se zopet zavedel, sem zapazil pred seboj francoskega vojaka, ki me je hotel prebosti. Pognal sem mu takoj kroglo v glavo, nakar sem se obrnil k svojemu slugi, ki mi je prav za prav rešil življenje s tem da me je pravčasno opozoril na nevarnost. Nesrečnež je imel prerezan trebuh in je kmalu izdihnil. Pogledal sem malo naokoli in videl vojake svojega oddelka. Ležali so na tleh in nihče se ni premaknil. Poklical sem jih po imenu, a brez odgovora.

Šel sem, oziroma plazil sem se k obvezališču, kjer sem pozneje izvedel, da so bile imenovane baterije še isto noč zavzete. Od moje čete je ostalo še deset mož.

List »Union« proti izvajanju ruskih nacionalcev glede narodnostnih bojev v Avstriji.

Praga, 23. oktobra. (Kor.) List »Union« priobčuje članek, ki je izšel iz poslanskih krogov, kjer je rečeno: Ruski nacionalci so naše narodnostne in politične boje, ki smo jih že desetletja in desetletja imeli z Nemci in vlado, porabili v to, da so pripovedovali svojim čitateljem, da mi bojujemo ta boj proti monarhiji in da ta zato sedaj v vojni ne more računati na nas. Pri tem pa rusko časopisje pozablja, samo po sebi umevno, namenoma na kardinalno načelo naše nacionalne politike, ki smo se ga vedno držali, in sicer, da se mi borimo proti eni ali drugi vladi, nikoli pa ne proti državi, na katere obstoj je navezana tudi naša eksistenca. Od Palackyja sem se že trudil vsak češki politik za udeležitev avstrijske države, da bi postala Avstro-Ogrska prava država narodnosti, ki je proti vsem svojim narodom enako pravična; država, ki svojim narodnostim dovoljuje prosto narodno življenje in ki jim pripušča, da se razvijajo.

Nacijonalistična Rusija pa hoče vse nekaj drugega, kakor mi to vemo vsled njene postopanja proti Poljakom in Ukrajincem. Rusija ne trpi nobene druge narodnosti, tudi nobene druge slovanske ne, nego rusko. Rusi se zelo motijo, ako mislijo pretvarjati dejstva v pravljice. Mi se bраниamo že stoletja proti najmanjšemu poskusu germanizacije in branili smo se tako dobro, da so take poskuse opustili že zdavnaj. Ravno tako trdovratno bi se zoperstavliali tudi vsakemu poskusu rusifikacije. Mi, ki zahtevamo pravično Avstrijo, hočemo tudi močno in silno Avstrijo.

Dobro bi bilo, ako bi se ruski nacionalisti to zapomnili enkrat za vselej.

»Jaz nič — ti nič.«

V kutnogorski vojaški bolnici leži težko ranjen učitelj Petran, kateremu so potom operacije morali prenesti komad kože z roke na drug kraj telesa. Na bojišču ga je kot ranjenca prvi obvezal neki Rus, ki je bil sam lahko ranjen. Izpočetka se je Petran nekoliko bal Rusa, da bi mu morda storil kaj žalega. Rus je opazil to in je dejal: »Jaz nič — ti nič. Jaz sem moral, ti si moral. Oba sva

storila svojo dolžnost. Sedaj sva prijatelja.« In poljubil je učitelja ter ga naprosil, naj v spomin zamenja z njim uro, kar se je tudi zgodilo.

Srbski ujetniki. — Obupne razmere v srbski armadi.

Iz Sarajeva: Sem privedejo vsak dan veliko srbskih ujetnikov. Ravnokar je bil priveden oddelek 275 mož, med katerimi je 41 častnikov ter 73 četašev. Vsi so bili ujeti pri zavzetju Jagodine planine.

Ujetniki pripovedujejo, da so morali po cele dni stati v bojni vrsti in da je bil boj za to planino tako strašen, da niso mogli obdržati svojih postojank pred avstrijskimi četami in da so se morali udati. Pri nadporočniku Kostu Marušiću so našli belo svilenoro zastavico z napisom »Elyen a magyarak!« Marušić je izjavil, da se po vojski ne bo več vrnil v Srbijo.

V Mostar je bilo dovedenih 97 srbskih ujetnikov, ki jih je ujela naša patrolja 12 mož. Ko je srbski poveljnik na Jagodini planini opazil našo stražo, je dal povelje za streljanje, ali njegovi ljudje ga niso poslušali, ampak so vrgli od sebe orožje in vzdignili roke v zrak. Zavoljotega je poveljnik ustrelil enega podčastnika. Srbski vojaki so nato navalili na svojega poveljnika in ga razorožili. Med temi ujetniki je tudi sin bivšega srbskega ministra Avakumovića, ki je prosil za kos kruha, ko je bil ujet. Rekel je, da vsi Srbi vedo, da je Srbija izgubljena in da je nihče ne bo rešil.

Pred par dnevi je prišlo 15 srbskih vojakov čez mejo pri Višegradu in so prosili naše, da jim dajo česa jesti. Izjavili so, da se dajo raje postreliti, kakor pa da bi se vrnili.

Ruske grozovitosti v Bukovini.

Dunaj, 31. oktobra. Kakor se je sedaj izvedelo, so Rusi v od njih zasedenih delih Bukovine hudo gospodarili, veliko pristav in drugih poslopij požgali, veliko stanovanj, med drugimi tudi v Črnovicah, oplenili. Kozaki so ljudi kar na ulicah oropali. Z dežele se poroča o več umorih brez vzroka in drugih nasilnostih. V Črnovicah so Rusi ne oziraje se na »Rdeči križ« sanitetne vojake in nadzorovalne oficirje, odvedli kot vojne ujetnike, deloma uklenjene v verige.

Zlasti bukovinski Rumuni so morali mnogo trpeti. Občina Maidan, v kateri prebivajo izključno Rumunci, je bila na prav vandalen način razdejana, popolnoma požgana in oplenjena; prebivalce, ki so izgubili vse svoje imetje, so pognali.

Grad vdove uglednega rumunskega politika viteza pl. Wolcanskega v Budenoci je bila pod vodstvom nekega častnika oplenjena.

Na graščini rumunskega veleposestnika pl. Janocza v Panki so živinsko razsajali, vsa poslopja požgali, shrambe oplenili in s tem napravili več stotisoč kron škode. Občine Ropce, v kateri so se godila tudi sicer mnoga huda nasilstva, so oropali. Župan, Romun, se je komaj rešil gotove smrti s tem, da je slučajno došla neka naša patrolja. Tudi občino Kuczurmare so oplenili.

Enaka poročila dohajajo še vedno v velikem številu.

Pri ranjenih Rusih.

Poznanjski »Postep« opisuje sliko iz avstrijskega lazareta v Galiciji, v katerem so po bitki pri Lvovu ležali tudi ranjeni Rusi. Med drugimi sta bila tudi dva kozaka. Ležala sta nepremično, ne da bi kaj govorila. Bila sta gotovo težko ranjena. Skušal sem razgovarjati se z njima potom občinskega zdravnika, ki je dolgo živel v Rusiji ter izvrstno govori ruski. Odprla sta oči, vzela papiroske (ruske cigarete), ki smo jih jima nudili, zopet zaprla oči in nič govorila. V bolestem njunem čustvanju se je izražal obup, ker sta se pustila ujeti.

Poleg kozakov so ležali ranjeni Avstrijci. Združile so jih bolečine tako, da so izgubili vsa neprijateljstva. Na sploh je ta vojna hladna in sovraštvo se poraja šele v bitki, ko vojak ubija, da ne bo ubit. Legenda, da so ruski vojaki slabo opremljeni, se pokazuje neresnična. Videl sem v boju na tisoče zajetih ruskih vojakov, pa moram priznati, da so mi imponirali. Oblečeni niso bili le dobro, ampak tudi z nekim luksusom in eleganco. Pripovedovali so, da so imeli za

časa vojne dovolj hrane in streliva. Včasih, ali le redko so stali brez kruha. Ruska uniforma je iz grobega sukna, barve jesenskega listja. Mesto plašča imajo narodno rusko »rubaško«. Ob boku imajo opasan daljši širok plašč z rdečimi naramnicami, na katerih je številka, potem ploščnato kapo, čevlje iz izredne kože, ki so, kakor se mi zdi, jako trajni. Lasje so jim navadno plavi, oči modre, a izraz lica dober in mil. Seveda je med njimi najrazličnejših tipov, najbolj nasprotnih si plemen, a tudi njihovi nazori o isti stvari se razlikujejo po njihovem pokoljenju in veri.

Zgled:

»Ali ni med vami niti enega častnika?« sem vprašal ranjene.

Nekatere ranjene kakor da je solnce razgrela in oživelo. Dvignili so se, vprli na lakte in gledali, kakor kdo, ki je bil nenadno vzbujen iz spanja in ki se ne more osvestiti.

»Ne, častnikov ni med nami,« je odgovoril vojak 53. polka. Nas pošiljajo naprej, sami pa se skrivajo za nami.

Po tipu in govoru je spoznati, da je vojak, ki mi je odgovarjal — Žid. Govoril je hitro. Izgledal kakor da ni ranjen. Tovariš mu, ki je ležal poleg njega s povezano glavo, jako mišičav mladenič, pa je zablistal z očmi in rekel z osornim glasom:

»To ni res. Naši častniki so izvrstni in se bijejo dovršeno.«

»Ali vendar ni med nami nobenega ranjenega častnika,« je odgovoril Žid.

»Zato, ker umirajo v vojni,« je odgovoril sosed z razburjenim glasom.

»Laže, laže!« so kričali vsi, srdito zroč na Žida.

Kdo govori resnico? Večina odločuje.

Ruska artiljerija.

Vojni poročevalec »Neue Freie Presse« poroča o ruski artiljeriji, da je mnogo številnejša, kakor naša. Vsaka ruska pehotna divizija ima tudi eno artiljerijsko brigado s 6 baterijami po 8 topov. Vsak ruski armadni zbor ima poleg tega še dve bateriji po 6 možnarjev in navadno tudi še eno jahajočo artiljerijsko divizijo. Armadni zbor ima torej dve brigadi 7-62 centimeterskih topov, to je 96 topov, 12 lahkih havbic oziroma možnarjev 12 cm in 12 topov lahke jahajoče artiljerije, skupaj 120 topov pri dveh pehotnih divizijah. Pri vsaki diviziji je torej pri Rusih artiljerija za polovico močnejša, kakor pri nas. Tudi v streljanju ni ruska artiljerija manj izvežbana kakor pri nas. Vizirske naprave pa so najbrže pri njih boljše, zato pa Rusi izborna presojo daljavo, kar dokazujejo izpovedi bojevnikov: Že prvi strel Rusov je zadel. Pri tem je seveda vpoštevati, da se bojujejo Rusi navadno v skrbno pripravljenih pozicijah in imajo razdalje dobro zaznamovane. Kako skrbno pripravljajo Rusi svoje pozicije, dokazujejo stvari, ki so jih tu in tam našli pred Przemyslom. Baterije so silno močne zemeljske zgradbe, pogosto ojačene s koli, včasih betonirane, dostikrat krite z deskami in opravo iz sosednih hiš. Izvedelo se je, da so Rusi še med bitko signali skupaj kmete iz okolice in jih prisilili, da so izkopalji za fronto nove zakope. Neki častnik je pravil, da stoji sedaj s svojimi havbicami v prej ruskih pozicijah. Ko je dospel tja, ni našel samo kritih in dobro maskiranih prostorov za topove, marveč poleg teh še globok in širok podzemski prostor, ki je zavarovan celo proti direktnim strelom, z vrati, okni, klopni, mizami, pečjo in lučjo. Od tod gre lestev v baterijo. Vse je bilo skrito za nekim holmom, na višini sami pa se je nahajalo zakrito opazovališče za častnika, ki je imel sedež za dobro maskiranim razgledom. Že par korakov pred pozicijo o celi napravi ni bilo videti ničesar. Če se Rusom kljub tako izbornim pripravam ni posrečilo s svojo artiljerijo premagati niti ene utrdbe pred Przemyslom, če niso na nobenem kraju mogli nadvladati s svojim ognjem naše artiljerije, je krivo temu pač deževje od 9. septembra do 11. oktobra, ki je omehčalo ceste Rusom za hrbtom tako, da svojih najtežjih kalibrov niso mogli spraviti v boj. Mi smo se mogli na izbornih cestah pri trdnjavi gibati s svojimi baterijami, zlasti tudi s premakljivimi Škodovimi 30-5 centimeterskimi možnarji. Njih delo je videl svet pri Namurju, Maubeugu in Antwerpnu in

tudi v Przemyslu niso zaostali. Za njih peklenški učinek samo dva primera: Enkrat smo pomerili na neki ruski artiljerijski štab. Krogla je padla 50 m preblizu, kljub temu je bil štab uničen in posamezne osebe so bile raztrgane na drobne kosce. Drugič bi bila morala streljati baterija z gotovega mesta v ukazani smeri. Zvečer je prispela na določeni kraj. Našla je samo 1 odgovarjajočo pozicijo, 4 m za neko zapuščeno kovačnico. Tam so postavili možnarje, da bi streljali v velikem loku preko kovačnice. Ob 2. uri zjutraj je padel prvi strel. In kaj se je zgodilo? Streha kovačnice je zletela stran, vrata in okna so se zdrobila na drobne kosce. Iz opeke zgrajena ograja se je razsula in zidovje samo je deloma razpadlo in vse to vsled enega samega strela. Pri tem naj omenim še hrabrost možtva. Poveljnik neke baterije možnarjev je dobil povelje izpremeniti dosedanj smer streljanja ter je ravno postavljaj betonsko podlago. Da se pouči o situaciji, je šel gledat na holm, ki je ležal pred njim. Kako se je ustrašil, ko je videl, da se ruska pehota ravno pripravlja na napad! Na holmu je bilo samo nekaj mož in lastna pehota je bila odšla v mesto oziroma prenočišča. Treba je bilo največje naglice, da sovražnik ne dobi možnarjev v roke. Hitro je zbral poveljnik svoje topničarje, jim razložil njih nalogo ter z njimi 2. uri držal holm, tako dolgo, da je prišla naša pehota in prevzela obrambo holma. Potem je gradil naprej podlago za svojo baterijo. Med obleganjem Przemysla je bil poveljnik neke baterije možnarjev poklican od svojega razgleda k topovom, ker je bilo tam nekaj popraviti. Komaj je bil odšel, je zadela na mesto, kjer je sedel, granata, razbila daljnogled in uničila zapiske. To je bila edina škoda, ki jo je imela ta baterija med obleganjem. Sploh se zdi, da so bile izgube naše artiljerije majhne. Navadno je naša artiljerija dobro zakrita in oddaljena od sovražnika. Enako delajo tudi Rusi, njihovi topovi so nevidni tako, da se naši infanteristi oddahnejo, če jim pride nasproti ruska infanterija, na katero morejo streljati. Vztrajati v obstreljevanju, ne da bi mogli sami streljati, stori naše vojake nervozne. Najhujši sovražnik naše artiljerije doslej niso bili Rusi, ne njegove granate s tankim plaščem, ne njegovi šrapneli, marveč gališko blato. Videl sem baterije, ki so imele samo štiri vprege namesto 6 konj in še izmed teh je imel samo še po en konj komat. Vsi konji so bili oddrgnjeni, tudi vsi rezervni konji. Več municijskih voz je imelo celo samo trovprego. Do zdaj so vprego zopet izpopolnili.

Plemenito srce hrvaškega grofa.

»Hrvatska Obrana« poroča: Plemenito srce in ljubezen do našega naroda je pokazal plemeniti hrvaški magnat Rudolf grof Norman zlasti sedaj, ko narod najbolj trpi, ko najbolj potrebuje pomoči, a sočutje takega plemenitega dostojanstvenika je balzam za ranjeno in žalostno srce. Ob 8. uri je bil v Valpovu v cerkvi rekvijem za padlega junaka Ivana Vidušiča. Vsa grofova obitelj je bila navzoča. Ginljivo je bilo gledati plemenitega grofa, kako je iz molitvenika molil za pokoj duše svojega zvestega služabnika. Staršem padlega je za prvo pomoč podaril 100 K.

Še prejšnje popoldne je obiskal ranjenec v bolnišnici in tudi hudo bolnega brata vojnega kurata veleč. g. Vidušiča. On sam pomaga bolnikom, povija rane in tolaži. S svojo soprogo je pravi angel teh revežev.

Dnevne novice in dopisi.

Grobovi junakov, ki so umrli v Celovcu na zadobljenih ranah, so bili okrašeni in lepo razsvetljeni. Občinstvo je na te — žal že precej številne — grobove vtikalo sveče in s tem izkazalo junakom svoje spoštovanje.

Kolera v Celovcu. Kakor poroča zdravstveni oddelek deželne vlade, je od treh dne 30. oktobra s transportom v Celovcu došlih in na kolero zbolelih vojakih dosedaj umrl eden. Razen tega je bila dne 31. oktobra pri enem z Ogrskega došlem ranjencu in 3. novembra pri štirih dne 30. oktobra došlih ranjencih konstatirana azijska kolera. Od teh sta bila dva v poslopju godbenega društva in dva v gimnazijskem poslopju. Vsi

bolniki so izolirani v oddelku za na kolero obolele v deželni bolnišnici. Poslopja, v katerih so se pripetili novi slučajih kolere, so bila že po prihodu ranjencev dne 30. oktobra prometu zatvorjena in ostanejo še zaprti.

Padli Korošci. S severnega bojišča so došla poročila, da so padli tam koroški deželni poslanec Alojzij Poltnig iz Beljaka, bančni uradnik Jožef Lagger, enoletni prostovoljec Fürpass, sin učitelja na celovski vladnici, in enoletni prostovoljec Alojzij Keller, sin tovarnarja pohišstva Karla Kellerja. Alojzij Poltnig je bil rezervni poročnik in je prostovoljno šel na bojišče. Imenovan je bil za nadporočnika. Kot deželni poslanec je zavzemal čisto svoje, praktično stališče, je bil v političnem naziranju precej samostojen in osebno ljubezniv mož. Po poklicu je bil stavbni mojster.

»Eucharistischer Priesterbund« na Koroškem je izpremenil svoje ime v »Deutscher Priesterbund«.

Na severnem bojišču sta padla baron Volbenk Ulrik Aichelburg-Labia, praporščak pri c. in kr. dragonskem polku »princ Evgen savojski« in inženir Rikard Krajnec, vodja plajberške svinške izdelovalnice na Zilici, rezervni poročnik pri 4. domobranskem pešpolku.

Na bojišču odlikovani Slovenci. Železno krono III. razreda z vojno dekoracijo je dobil polkovnik Franc Murko, zapovednik gorskega topničarskega polka št. 12. — Vojaske zaslužni križec z vojno dekoracijo je dobil stotnik pešpolka št. 36 Friderik Konšek. — Signum laudis so dobili: nadporočnik pešpolka št. 97 Josip Šeme, poročnik bosansko-hercegovskega pešpolka št. 2 Vladimir Krasnik, poročnik bosansko-hercegovskega pešpolka št. 2 Karel Babnik, poročnik v rezervi lovskega bataljona št. 8 Marij Robek, nadporočnik artiljerijskega polka št. 35 Fran Murko in stotnik pešpolka št. 69 Friderik Ivančič. Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda so dobili: infanterist Ivančič pešpolka št. 4, rezervni kadet pešpolka št. 22 Ignacij Pehani in rezervni kadet pešpolka št. 22 Ferdinand Kranjec.

Pojasnila glede vojnih ujetnikov. Od avstrijskega in ogrskega Rdečega križa ustanovljeni izkazni urad (Zentral-Nachweise-Bureau, Gruppe Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Dunaj I. Jasomirgottgasse 6) je bil od trgovskega ministrstva v sporazumu z vojn nadzorstvenim uradom pooblaščen v zadevi pojasnil o vojnih ujetnikih pošiljati brzojave na centrale Rdečega križa držav, ki stoje z Avstro-Ogrsko v vojni, v Belgijo, na Francosko, Angleško, v Rusijo, Črnogoro, Srbijo in na Japonsko. Take brzojavke more oddajati edino ta urad pri poštnem in brzojavnem uradu Dunaj VIII. Neposredno brzojavljenje v sovražno inozemstvo je sicer ustavljeno.

Z južnega bojišča. Na južnem bojišču je padel rezervni poročnik pp. št. 92 g. Ludovik Prettner, sin g. deželnosodnega nadsvetnika v p. Ludovika Prettnerja v Celovcu. Prepeljali so ga v Celovec, kjer je bil dne 3. t. m. pokopan na pokopališču v Trnjevici.

Junaki vojne ladje »Zente«, kolikor se jih je po boju s francoskim brodovjem rešilo, so se rešili s plavanjem na črnogorsko obrežje in se jim v Danilovem gradu prav dobro godi, kakor se zanesljivo poroča. Črnogorske oblasti ravnaajo z njimi jako lepo; muči jih le brezdolje.

Poslanec Bachmann umrl. Državni poslanec profesor dr. Adolf Bachmann, načelnik nemške napredne stranke na Češkem, je umrl, zadet od kapi. V spravnih pogajanjih s Čehi je imel precej vpliva, deloval pa je proti narodni spravi.

Na kmetijski gospodinjki šoli na Vrhniki se prične šestmesečni zimski tečaj dne 14. novembra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo ves čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 kron. Prošnje za vsprejem je vlagati pri vodstvu šole na Vrhniki pri Ljubljani najkasneje do 10. novembra t. l. Prošnjam je

Mohorjani! Ob sprejemu družbe njih knjig darujte po desetinki „Slovenski Straži“!

pridejati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezno izjavo staršev ali njih namestnikov, da bodo obdržali gojenko skozi cel tečaj v zavodu. Gojenke se uče teoretično in praktično vsega, česar rabi vsaka umna gospodinja.

Nemški ujetniki v Parizu. Nemški vojaki, ki so bili pri Dixmuidnu ujeti, so že dospeli v Pariz. Stari so večinoma 20 do 30 let in imajo modre uniforme in škornje. Na vprašanje, če menijo, da bo zmagala Nemčija, odgovarjajo: »Cesar bo zmagal, z njim je Bog!«

Izšla je »Vojska v podobah«, to je prva vrsta ali skupina vojnih razglednic v izredno lepi izpeljavi. Prvih 16 razglednic nudi v resnici veliko več, kakor smo pričakovali. Krasne slike na finem papirju, predstavljajoče prizore, ki so v najtesnejši zvezi s sedanjo grozopolno vojsko, in vendar tako ljubke, domače se bodo namah prikupile vsakomur. Sodeč po tej prvi skupini, smemo od naslednjih izdaj pričakovati še mnogo lepega, ker se bo založništvo vsestransko potrudilo, da bodo imeli pospeševalci dobrodelne svrhe tudi lepo nagrado za svojo požrtvovalnost. V prvi skupini se nahajajo med drugimi ti-le ganljivi prizori: Sv. Peter sprejema padle vojake, slovo vojaka, Marija tolaži ranjence, Marija na bojnem polju, slovo vojaka, molitev pred vaškim znamenjem za srečno vrnitev svojcev, mož piše ženi, samaritanke v službi »Rdečega križa«, skupina ranjencev pri zabavi, naši vrli vojaki v boju na severnem in južnem bojišču itd. — Cena serije s poštnino vred je le ena krona. Eventuelni prebitek je namenjen osrednji deželni pomožni akciji. Znesek se pošlje lahko tudi v 10 vinarjskih znamkah. Trgovci imajo primeren popust. — Naročila sprejema upravništvo »Bogoljuba« v Ljubljani, Katoliška tiskarna.

Krompir se ne sme izvažati. »Korr. Wilhelm« poroča: Vlada je izvedela, da se pečajo trgovci v veliki meri z nakupom krompirja v namenu, da ga eksportirajo.

Kolikor pride ta namera v javnost, bi upravičeno vzbudila vznemirjenje konsumentov, češ, da bi se vsled tega živilo znatno podražilo.

Toda vlada se bo točno držala prepovedi izvoza krompirja. Proti povišanju cen iz kakih drugih vzrokov se bo nastopilo brezobzirno.

Št. Peter na Vašinjah. (Hrabro vojak.) Pošec Jožef Vidnik se je vrnil ranjen s severnega bojišča na dopust na svoj dom. V bitki pri Grodeku je bil ranjen v desno koleno. Pred kratkem je dobil pismo: Na gospoda c. in kr. korporala, oddelka I. strojne puške pri pešpolku št. 7. Jožefa Wiedniga, tačas na Selah, občina Št. Peter na Vašinjah pri Velikovcu, Koroško. Vsebinska: Srebrna hrabrostna kolajna (medajla). Jožef Vidnik je bil torej imenovan za korporala in odlikovan s srebrno kolajno II. razreda za hrabrost. Dne 18. oktobra mu je odlikovanje pripel g. župan Ruter. Vidnik je stal na nekem drevesu in je od tam opazoval vsa premikanja sovražnika in jih sporočal stotniku pod drevesom. Skoz drevo so žvižgali šrapneli in krogle, a Vidnik je ostal na drevesu. Ko je svojo nalogo dovršil, ga je zadela krogla v nogo. Moral je z drevesa in se je potem vsled izgube krvi in bolečin zgrudil.

Najnovejša poročila.

NA SEVERNEM BOJIŠČU.

Dunaj, 5. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se 4. t. m. razglša: **Sovražnik včeraj na Ruskem Poljskem ni motil pomikanja naših čet.**

Neki naš armadni zbor je vzel iz bojev na Lysl Gori seboj kot vojne ujetnike 20 častnikov in 2200 mož.

Na gališki bojni črti se je predalo pri Podbuzu (južno od Sambora) nad 200, danes zjutraj pri Jaroslavu 200 Rusov. — Namestnik generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Berolin, 5. oktobra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča z dne 4. t. m.: **Na severovzhodnem bojišču se ni nič bistvenega pripetilo.**

NAŠE PRODİRANJE V SRBIJO.

Dunaj, 5. oktobra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča se 4. t. m. uradno poroča: Naše

čete so v nadaljnjem svojem prodiranju južno in južnozahodno od Šabca zopet zadela na sovražnika. Napad, ki se je takoj pričel, ugodno napreduje.

Med boji na Romanji je bilo skupno ujetih 7 častnikov in 647 mož, zaplenjenih pa 5 topov, 3 municijski vozovi, 2 strojni puški, veliko streljiva in vojnega materijala.

Črnogorcem je bilo odvzetih 1000 komadov živine, ki so jo hoteli vzeti iz Bosne s seboj.

TURKI POTOPILI RUSKO VOJNO LADJO »SINOP«. — **NEMŠKA VELIKA KRIŽARICA »YORK« ZADELA OB MINO.** — **ANGLEŠKI PODMORSKI ČOLN »D. 5« POTOPLJEN.**

Sofija, 4. novembra. Tu se zatrjuje, da so Rusi potopili veliko rusko bojno ladjo »Sinop«.

Berolin, 5. novembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Njegovega Veličanstva velika križarica »York« je 4. t. m. dopoldne v zalivu Jade zadela ob mino in se potopila. Po dosedanjih poročilih je rešenih 328 mož, več kot polovica posadke. Reševalna dela otežuje gosta megla.

Namestnik šefa generalnega štaba Behnke.

London, 5. novembra. (Kor. urad.) Tajnik admiralitete poroča: Včeraj zgodaj zjutraj je streljal oddelek sovražnega brodovja na topničarko »Halcyon«, ki pripada k obrežni straži in ki je bila na poizvedovalni vožnji. En mornar »Halcyona« je bil ranjen. Potem ko je topničarka sporočila navzočnost sovražnih ladij, so se te umaknile. Čeprav smo jih zasledovali z lahкими križaricami, jih vendar pred nočjo nismo mogli prisiliti do boja. Najzadnja nemška križarica je pri umikanju položila veliko min. Vsled eksplozije min se je potopil naš podmorski čoln »D 5«. Dva moža in dva častnika, ki so se nahajali na podmorskem čolnu, so bili rešeni.

BOJI NA ZAHODU ŠE VEDNO NEODLOČENI.

Berolin, 5. oktobra. Wolffov urad poroča 4. t. m. iz velikega glavnega stana dopoldne: Naši napadi na Ypres, severno od Arrasa in vzhodno od Soissons počasi, toda uspešno napredujejo.

Južno od Verduna in v Vogezih so bili odbiti francoski napadi.

Hudi boj pri Rosebeke.

Rotterdam, 5. novembra. (Kor. urad.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Aardenburga z dne 3. t. m.: **Že več dni se vrši pri Rosebeke, 10 km od Rousselaere, trdovraten boj.** Topovi grome noč in dan. Število ranjencev je veliko. Vsak dan krožijo nemški, angleški in francoski zrakoplovi nad Rousselaere. Kadarkoli streljajo na nemške letalce, napravijo le-ti cele oblake dima, da s tem zakrijejo zrakoplov.

Ogromna francoska ojačenja ob obali.

Rim, 4. novembra. »Corriere della Sera« poroča iz Dünkirchna, da so Francozi poslali tja ogromna ojačenja.

Nova francoska armada pod poveljstvom generala Pau.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Milana: Poročevalec lista »Corriere della Sera« poroča iz Dünkirchna, da je francosko armadno poveljstvo izkopalno takorekoč iz tal novo za boj sposobno armado. Čete, ki se v severni Franciji vojskujejo, so hrabre in bojaželjne. Duša nove armade je general Pau, ki je ukazal zgraditi okolu Dünkirchna več kilometrov dolge utrdbe.

Obstreljevanje Reimsa.

Bordeaux. »Temps« poroča, da so pričeli Nemci v nedeljo in ponedeljek vnovič Reims hudo obstreljevati.

× × ×

TURČIJA V VOJSKI.

Bitka na Črnem morju.

S turške strani poročajo z Dunaja: Po došlih poročilih turškega ministrstva je bila pomorska bitka na Črnem morju zelo resna. V bitki se je osobito odlikovala turška bojna ladja »Torghut«. **Potopljenih je bilo pet ruskih bojnih in 19 transportnih ladij.** Pri obstreljevanju pristanišč je bilo uničenih 55 skladišč žita in petroleja. Na ruski

strani se trdi, da je poveljnik ruske mornarice postopal na svojo pest in da hoče dati Rusija Turčiji zadoščenje. Mogoče bo poveljnik ruske mornarice kaznovan (?). Podrobnosti o tem niso znane.

Obstreljevanje Novorosijska. — **Angleški Parnik »Fridrica« zgorel.** — **Tovarne v ognju.**

London, 5. novembra. (Kor. urad.) Angleški podkonzul v Novorosijsku poroča, da sta 30. oktobra dve turški križarici bombardirali pristanišče.

Angleški parnik »Fridrica« je bil obstreljen in je zgorel.

Tudi neka tovarna za železniške vozove in pletilnica za nogavice sta pričeli goreti.

Povzročena škoda znaša 4 mil.

Turki napravili v ruskih pristaniščih 100 milijonov škode.

Carigrad, 4. novembra. V ruskih črnomoških pristaniščih povzročeno škodo cenijo na približno 100 milijonov kron.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 5. novembra. (Kor. urad.) Uradno poročilo glavnega stana pravi: **Rusi so pričeli utrjevati svoje postojanke ob meji.** Naši so jih pa vrgli nazaj pri Karaklisi in Ischanu. (Oba kraja ležita na turškem ozemlju blizu rusko-kavkaške meje. **Morala in razpoloženje naših čet je izborna.**

Nadaljna poročila pravijo, da so se obstreljevanja dardaneljskih utrdb udeležile angleške oklopnice in križarice: »Inflexible«, »Indefatigable«, »Gloucester«, »Defence« in še neka druga križarica, dalje francoski oklopnici »Republique« in »Bouvet«, dve francoski križarici in osem francoskih torpednih čolnov. **Sovražne ladje so izstrelile 240 krogel. Posrečilo se jim pa ni napraviti niti najmanjše škode.**

Naši fortii so oddali samo 10 strelcov, od katerih je eden zadel neko angleško oklopnico, na kateri je nato sledila eksplozija.

15.000 Turkov na egipčanskih tleh.

»Lokalanzeiger« poroča iz Aten: Na egipčanskih tleh stoji že 15.000 Turkov.

× × ×

RUSKI CAR UKAZAL PREKORAČITI TURŠKO MEJO IN NAPASTI TURKE.

Peterburg, 4. novembra. Peterburška brzojavna agentura poroča iz Tiflisa: **Carški namestnik je izdal dnevno povelje na armado v Kavkazu, v katerem pravi, da je z ozirom na turške napade na rusko obrežje in na ladje v Črnem morju, car zapovedal armadi v Kavkazu, da prekorači mejo in napade Turke.**

BEDUINI VPADLI V EGIPT.

Carigrad. Reuterjev urad: Poroča se, da je vpadlo v Egipt 2000 Beduincev.

ANGLEŠKA SUVERENITETA NAD EGIPTOM.

London, 4. novembra. Angleški poslani v nevtralnih državah so dobili nalog, da v imenu kralja naznanijo, da je Angleška proglasila svojo suvereniteto nad Egiptom.

RESNI SPOPADI MED ANGLEŠKIMI VOJAKI IN ARABCI V EGIPTU.

V Kairi in Aleksandriji so se zelo resno spopadli angleški vojaki in Arabci. Na obeh straneh je več mrtvih. Oblasti pozivajo angleške turiste, naj zapuste Egipt. Pred Port-Saidom je angleško - francosko brodovje.

ANGLEŠKE KRIŽARICE OBSTRELJEVALE MESTO AKABA.

London. Admiraliteta naznanja z dne 4. novembra: **Ko je prišla križarica »Minerva« pred mesto Akaba ob turško-egiptovski meji, je bilo mesto zasedeno od turških vojakov pod nemškim poveljnikom. »Minerva« je obstreljevala fort in čete. Mesto so izpraznili. Nato se je izkrcal oddelek angleških vojakov, ki so fort, vojašnice, pošto in zaloge žita porušili. Sovražnik ima nekaj izgub, Angleži nobenih.**

200 JAPONSKIH TOPOV V RUSIJI.

Barzini (Milan) poroča, da je dala Japonska ruski vladi na razpolago 200 Kruppovih topov najtežjega kalibra. Rusija odstopi za te topove Japonski polovico otoka Sahalina.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Hudodelstvo je, otrokom dajati žganja!

Iščeta se dva oženjena

voznika

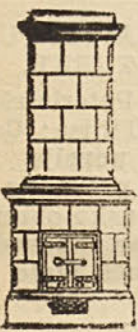
za les voziti, pri svoji hrani. Za ženo je tudi stanovanje na razpolago in nekaj polja, da si more eno kravo držati. Plača po dogovoru. Pogoj: treznost. — Oglasila sprejema **Valentin Wesiak**, trgovec z lesom, Prevalje, Koroško.

Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2·30. — Kletni nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

J. WIESAUER

lončar v Celovcu
Živinski trg št. 9

priporoča peči, štedilnike, stenske
obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

Organist in cerkvenik

ki je s hvalnim uspehom dovršil orglarsko šolo v Celju, išče službe, če mogoče tako, da bi imel sestro pri sebi. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 54.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah

Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastoj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Služba

organista in cerkvnika

je prosta. Oglasila sprejema župnijski urad
Brdo pri Šmohorju, Koroško.

Prva južnoštajerska vi- narska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča za-
jamčeno pristna južnoštajerska namizna vina najboljšje
kakovosti po zelo nizkih cenah.

Čisto posebno pa še opozarja na sortimentna fina
vina v buteljkah.

Zahtevajte cenike! Prepričajte se s poskušnjo!
Obiščite naše kleti!

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov,
ogrskih in laških vinotrčev in naročajte vino pri doma-
čem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

„Novi Pridigar“ I. zvezek je izšel. Zače-
nja s I. adventno nedeljo.
Naročite! Upravništvo: Pragerhof (Štajersko).

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremi, dobro blago in poceni. Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in stole zelo ceno.

Šmizete v različnih oblikah od 1 K naprej. — Komplet z ovratnim trakom od K 2.— do K 2·80, kakršnen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3·80, K 4.—, K 4·80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani stenj.

Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec

oddelka za paramente, knjigarne in trgovine
Jožefovega društva v Celovcu.

Vse blago iz prekuhanih, kisline proste in neobteženih svile z barvanimi nitmi.

Slovenski molitveniki, cerkvene muzikalle, ljudi Hladnkova.

ZASTONJ

dobi vsakdo 2 para močnih ženskih ali moških nogavic, 3 lepe žepne robce, 1 volneno ruto za na glavo ali moški klobuk, kdor naroči: 4 1/2 m finega volnenega zimskega blaga za žensko obleko v poljubni barvi za: K 9·50 ali v boljši kakovosti za K 12·50

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici IVAN SAVNIK, Kranj št. 162.

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

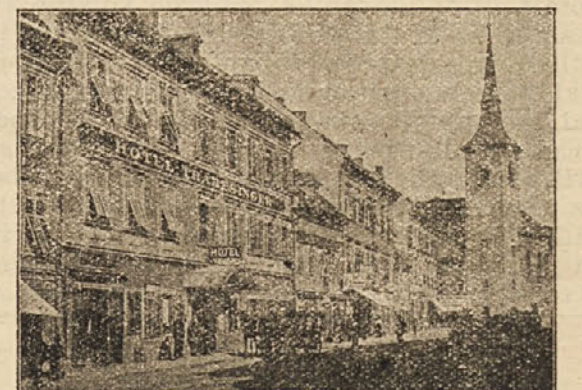
Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabesinger se vljudno priporoča vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Gostom-abstinentom se postreza z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. Slovenski potniki in rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčje. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:
po dogovoru od 4 % naprej.